

Kohezijska politika po 2020

Sanja Ajanović Hovnik, namestnica direktorja

www.eu-skladi.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI IN
INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

VFO IN SLOVENIJA

- Skupaj predlagani obseg sredstev višji, realno primerljiv s sedanjim s sedanjim večletnim finančnim okvirom
- Namenja več sredstev za programe na področju raziskav, digitalizacije, migracij, varnosti in zunanjih odnosov
- **Manjši obsega sredstev za dve največji politiki proračuna EU – skupno kmetijsko politiko (– 15 %) in kohezijsko politiko (-10%)**
- **Časovnica dogovora ostaja odprta**
- Delitev sredstev med države članice na osnovi relativne razvitosti države z **dodatnimi kazalniki s področja migracij in podnebnih sprememb;**
- **manj razvite regije (pod 75% povprečja razvitosti EU)**
- **regije v prehodu (med 75% in 100% povprečja razvitosti EU)**
- **bolj razvite regije (nad 100% povprečja razvitosti EU)**

KOHEZIJSKI ZAKONODAJNI SVEŽENJ

- **Kaj to pomeni za slovensko nacionalno ovojnico:** Sloveniji je namenjenih 3.1 milijarde sredstev (9% manj sredstev kot v prejšnjem obdobju)
- **Primerjava z ostalimi:**

Država članica	Sprememba kohezijske ovojnice
Slovenija	-9%
Madžarska	-24%
Poljska	-23%
Češka	-24%
Slovaška	-22%
Estonija	-24%
Litva	-24%
Latvija	-13%
Malta	-24%
Grčija	+8%
Španija	+5%
Portugalska	-7%

Predlog EK za RS za obdobje 2021-27

- Kohezijska ovojnica v višini **3,073** milijarde EUR v stalnih cenah 2018 oz. 3,463 milijarde EUR v tekočih cenah;
- **9% padec v primerjavi 2014-2020**
- Sredstva vključujejo :
 - ✓ tri sklade – ESRR, ESS+ in KS – cca. **2,8** mlrd eur
 - ✓ nacionalne ovojnice v okviru mehanizma za povezovanje Evrope CEF – cca. **160** mio. EUR
 - ✓ nacionalna ovojnica za Evropsko teritorialno sodelovanje ETS – cca. **80** mio. eur
- Izhodišče kategorizacije regij:
 - ✓ so statistični podatki Eurostata 2014/2016:
 - ✓ Kohezijska regija V Slovenija – manj razvita regija
 - ✓ Kohezijska regija Z Slovenja – regija v prehodu (99%)

Predlog EK za izvajanje EKP 2021 -2027 ----- VFO 21-27

V pogajanjih o Večletnem Finančnem Okviru Slovenija zagovarja:

- **hiter zaključek pogajanj o VFO**
- **močno kohezijsko politiko na EU ravni in čim višjo nacionalno kohezijsko ovojnico**

Kje smo trenutno v procesu pogajanj o VFO?

- **Predsedniki vlad so prvo politično razpravo o VFO opravili decembra 2018 in sprejeli sklep, da se VFO pogajanja zaključijo oktobra 2019.**
- **Glede na zaplete z Brexitom časovnica ni realna in je zelo verjetno, da bodo voditelji opravili še eno politično razpravo, ki ji bodo do konca leta sledila politična pogajanja.**
- **Na zamik časovnice vplivajo tudi volitve v Evropski parlament, imenovanje nove Evropske komisije in imenovanje novega predsednika Evropskega sveta.**

KOHEZIJSKI ZAKONODAJNI SVEŽENJ 5 UREDB

Uredba o določitvi skupnih določb (CPR Uredba) za sedem skladov: Kohezijski sklad, Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad plus, Sklad za azil in migracije, Instrument za upravljanje meja in vizume, Sklad za notranjo varnost.

in

priloge, ki vključujejo opredelitve glede omogočitvenih pogojev, tematskih sklopov, programiranja, metodo alokacije z izračunom nacionalnih ovojnic itd.

UREDBA za Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad – s prilogo, ki vključuje opredelitve tematik, ki jih sklada lahko pokrivata

UREDBA o Evropske socialnem skladu plus – s prilogo

UREDBA o posebnih določitvah za cilj »evropsko teritorialno sodelovanje« (Interreg), ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in zunanji instrumenti financiranja – s prilogo

UREDBA o mehanizmu reševanja pravnih in upravnih ovir v čezmejnem okviru

KOHEZIJSKI ZAKONODAJNI SVEŽENJ

KLJUČNI PREDLOGI

- 3 kategorije regij: **manj razvite regije** (pod 75% povprečja razvitosti EU), **regije v prehodu** (med 75% in 100%) in bolj razvite regije (nad 100%)
- Še večja tematska osredotočenost, usmerjenost k doseganju dodane vrednosti za Unijo kot celote, povezava z evropskim semestrom
- 5 tematskih ciljev:
 - 1) pametna Evropa
 - 2) zelena Evropa
 - 3) povezana Evropa
 - 4) socialna Evropa in
 - 5) Evropa bliže državljanom

KOHEZIJSKI ZAKONODAJNI SVEŽENJ

- Tematska osredotočenost po skladih:
 - **ESRR**, glede na razvitost države (primer za Slovenijo):
 - CP 1 najmanj 45% in CP 2 najmanj 30% sredstev ESRR
 - vsaj 6% sredstev ESRR na nacionalni ravni nameni za trajnostni urbani razvoj
 - **ESS+** financira le CP 4, lahko pa prispeva k drugim CP
 - najmanj 25% sredstev ESS+ za specifične cilje od vii) do xi) uredbe za ESS+
 - najmanj 2% sredstev ESS+ za specifični cilj xi) (odpravljanje materialne prikrajšanosti)
 - **KS** financira CP 2 in CP 3
- Omogočitveni pogoji kot pogoj za začetek izvajanja
- Programiranje 5+2
- Znižane stopnje evropskega sofinanciranja:
 - 70% manj razvite regije, KS in Interreg
 - 55% regije v prehodu ter
 - 40% bolj razvite regije
- Postopen prehod na n+2
- Bistveno zmanjšana predplačila, nižje stopnje tehnične pomoči

KOHEZIJSKI ZAKONODAJNI SVEŽENJ

Stališče RS:

Kaj Slovenija zagovarja:

- ključna razvojna politika Unije ter politike za vse regije in države EU;
- navezave in osredotočenosti na razvojne izzive Unije in na evropski semester z ciljem doseganja gospodarske transformacije regij, držav in Unije
- doseganja dodane vrednosti Unije kot celote
- pomen ohranitve BDP kot glavnega kriterija za izračun nacionalnih ovojnic (ohranitev t. i. Berlinske metode)
- močno podpora poenostavitvam izvajanja kohezijske politike
- pravilo n+3, izvajanje kohezijske politika v deljenem upravljanju in dopolnjevanje različnih skladov izvajanje
- podpora programom Evropskega teritorialnega sodelovanja.

Vsebinski cilji in prioritete EKP 2021-27

- Ključne usmeritve OP 2021-2027 izhajajo iz petih ključnih politik in njihovih ciljev:
 - ✓ **Cilj 1** – pametnejša Evropa (inovacije, digitalizacija, podjetništvo) – vir ESRR /dosedanja 1 in 3 os/
 - ✓ **Cilj 2** – bolj zelena, nizkoogljična Evropa (energetika, voda, odpadki, podnebne spremembe) – vir ESRR in KS /dosedanja 4, 5, in 6 os/
 - ✓ **Cilj 3** – bolj povezana Evropa (digitalna povezanost, mobilnost, TEN-T) – vir ESRR in KS /dosedanja 2, 7 in deloma 4 os/
 - ✓ **Cilj 4** – bolj socialna Evropa (zaposlovanje, izobraževanje, socialna vključenost in zdravje) – vir ESS /dosedanja 8, 9 in 10 os/
 - ✓ **Cilj 5** – Evropa bližje državljanom (CTN, CLLD) – vir predvsem ESRR

Proces programiranja

Mapiranje naložbenih področij, opredelitev kazalnikov ipd.

Pričetek vsebinskih dogovorjanj z EK 9/2019

Gradivo za Vlado – informacija o procesu

EK – Poročilo o državi

Pripravljalna faza

Razrez sredstev in navodila za program

Prva verzija Programa EKP

Zaključevanje in končna verzija Programa EKP

2019

2020

Julija sprejeto vladno gradivo

1. SVRK skupaj z ministrstvi in partnerji pristopi k pripravi programskih dokumentov – predvidoma v naslednjem tednu izdani sklepi o ustanovitvi treh skupin.
2. Nosilni resorji: Priprava oziroma prenova dokumentov za izpolnjevanje tematskih omogočitvenih pogojev (2030) – pomembno zaradi tematske osredotočenosti (merila za posamezen omogočitven pogoj, kriteriji).
 1. MF in SVRK - aktivnosti pri poenostavitvi sistema izvajanja.

Poročilo o državi

1. Dokument EK – pogajalsko izhodišče.
2. Za kohezijo ključna priloga D.
3. Osnovno stališče SVRK – **področja intervencij se ne ožijo, v poletnih mesecih pripravili pregled naloženih potreb Slovenije.**
4. Cilj politik 5 (Evropa bližje državljanom) – CLLD, ostali drugi teritorialni pristopi mehanizmi (CTN, ipd.) znotraj TC1 – TC4 – **naslavljanje ozemelj še v usklajevanju med organi, sledi usklajevanje z obema kohezijskima regijama in občinskimi združenji.**

5. in 6. 9. uvodni sestanek z EK

- Ključno je zagotavljati sinergije in komplementarnost med ukrepi politik, ki se financirajo iz različnih skladov; bistvena je **identifikacija potreb in potencialov na podlagi analize, podprte z objektivnimi podatki.**
- Pri teritorialnih pristopih bo potrebno izhajati iz vsebine in ne iz geografske ali kake druge administrativne razmejitve – **fleksibilnost pri določanju funkcionalnega urbanega območja (z gravitacijskim območjem!);**
- **Potrebna bo** prioretizacija naložb.

-Kako naprej:

-Ukrepi morajo izhajati iz objektivne analize stanja oziroma definiranih potencialov, utemeljeni tudi iz vidika evropske dodane vrednosti. To pomeni, da bodo morale priložene statistike, podatki, utemeljitve biti podane tako, da so postavljeni v EU kontekst.

-Celovito tematsko naslavljanje izzivov (npr. prednostno vzpostavljanje sistemskih pogojev za naložbe pred parcialnimi ukrepi): parcialni ukrepi in ukrepi, ki izpostavljajo posamične sektorje (turizem, šport, kultura,...), niso primerni

-Nujno potrebne **prioritete** znotraj posameznega specifičnega cilja (npr. poplavna omreženost vs. potresna ogroženost)

-Kjer je to relevantno, je **potrebno zagotoviti ločeno, diferencirano naslavljanje z ukrepi obeh kohezijskih regij** (NUTS II), upoštevajoč pričakovano bistveno povečano razliko v alokacijah med obema regijama

- Potrebno je, ob upoštevanju zadnjih kompromisnih zakonodajnih predlogov Uredb, **realno oceniti smiselnost vključevanja vsebin**, ki niso pokrite s predvidenimi specifičnimi cilji kohezijske politike (potresna ogroženost ipd.)

Naložbene potrebe RS za obdobje 2021-2027 (I)

SVRK je v sodelovanju s posredniškimi organi, kohezijskima regijama in ZMOS identificiral naložbene potrebe v okviru ciljev politik 1 – 5 in sledečih specifičnih ciljev:

CP 1 – pametna Evropa:

- SC i) - izboljšanje raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanje naprednih tehnologij
- SC ii) – uživanje koristi digitalizacije za državljane, podjetja in vlade da bi državljani, podjetja in vlade izkoristili prednosti digitalizacije
- SC iii) – izboljšanje rasti in konkurenčnosti MSP
- SC iv) – razvoj znanj in spretnosti za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo

CP 2 – zelena Evropa:

- SC i) – spodbujanje ukrepov za energetske učinkovitost
- SC ii) – Spodbujanje obnovljivih virov energije
- SC iii) – Razvoj pametnih energetskih sistemov in omrežij ter hrambe energije na lokalni ravni
- SC iv) – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanje tveganj in krepitev odpornosti na nesreče
- SC v) - Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri
- SC vi) – Spodbujanje prehoda v krožno gospodarstvo

Naložbene potrebe RS za obdobje 2021-2027 (II)

CP 2 – zelena Evropa:

- SC vi) – Spodbujanje biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja

CP 3 – povezana Evropa:

- SC i) - izboljšanje digitalne povezljivosti
- SC ii) – Razvoj trajnostnega, pametnega, varnega in intermodalnega omrežja TEN-T, ki je odporno na podnebne spremembe
- SC iii) – Razvoj trajnostne, pametne in prestopne nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti, ki je odporna na podnebne spremembe, vključno z boljšim dostopom do omrežja TEN-T in čezmejno mobilnostjo

CP 4 – socialna Evropa (ESS+):

- SC i) – izboljšanje dostopa do zaposlitve za vse iskalce zaposlitve, zlasti mlade in dolgotrajno brezposelne, ter neaktivne osebe, spodbujanje samozaposlovanja in socialnega gospodarstva
- SC ii) – posodabljanje institucij in služb trga dela za oceno in predvidevanje potreb pri spretnostih ter zagotavljanje pravočasne in prilagojene pomoči in podpore pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja, prehodov in mobilnosti na trgu dela
- SC iii) – Spodbujanje udeležbe na trgu dela, uravnotežene glede na spol, in boljše usklajenosti poklicnega in zasebnega življenja, vključno z dostopom za do otroškega varstva in oskrbe za vzdrževane osebe

Naložbene potrebe RS za obdobje 2021-2027 (III)

CP 4 – socialna Evropa (ESS+):

- SC iii bis) – Spodbujanje prilagajanja delavcev, podjetij in podjetnikov spremembam ter aktivnega in zdravega staranja ter zdravega in dobro prilagojenega delovnega okolja, ki obravnava zdravstvena tveganja
- SC iv) – Povečanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter njihove relevantnosti za potrebe trgov dela, da se podpre pridobivanje ključnih kompetenc, vključno z digitalnimi spretnostmi
- SC vi) – Spodbujanje vseživljenjskega učenja, zlasti prožnih možnosti za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo za vse, ob upoštevanju digitalnih spretnosti, boljše predvidevanje sprememb in zahtev po novih spretnostih na podlagi potreb trga dela, olajševanje kariernih prehodov in spodbujanje poklicne mobilnosti
- SC vii) – Pospeševanje aktivnega vključevanja za spodbujanje enakih možnosti in aktivne udeležbe ter povečevanje zaposljivosti
- SC ix) – Krepitev enakopravnega in pravočasnega dostopa do kakovostnih, vzdržnih in cenovno ugodnih storitev; posodabljanje sistemov socialne zaščite, vključno s spodbujanjem dostopa do socialne zaščite; izboljšanje dostopnosti, učinkovitosti in odpornosti zdravstvenih sistemov in storitev dolgotrajne oskrbe
- SC x) – Spodbujanje socialnega vključevanja oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialne izključenosti, vključno z najbolj ogroženimi otroki
- SC xi) – Odpravljanje materialne prikrajšanosti z zagotavljanjem hrane in/ali osnovne materialne pomoči najbolj ogroženim, vključno s spremljevalnimi ukrepi

Naložbene potrebe RS za obdobje 2021-2027 (III)

CP 4 – socialna Evropa (ESRR):

- SC i) – Izboljšanje učinkovitosti trgov dela in dostopa do kakovostne zaposlitve prek razvoja socialnih inovacij in infrastrukture
- SC ii) – Izboljšanje dostopa do vključujočih in kakovostnih storitev na področju izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja prek razvoja infrastrukture
- SC iii) – Izboljšanje socialno-ekonomske vključenosti marginaliziranih skupnosti, migrantov in zapostavljenih skupin prek celostnih ukrepov, vključno s stanovanjskimi in socialnimi storitvami
- SC iv) – zagotavljanje enakega dostopa do zdravstvenega varstva z razvijanjem infrastrukture, vključno z osnovnim zdravstvenim varstvom

CP 5 – Evropa bližje državljanom

- SC i) – Spodbujanje celostnega socialnega, gospodarskega in okoljskega razvoja, kulturne dediščine in varnosti v urbanih območjih
- SC ii) - Spodbujanje celostnega socialnega, gospodarskega in okoljskega razvoja, kulturne dediščine in varnosti, vključno s podeželjem in obalnimi območji, tudi prek lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost